

ANNALES

UNIVERSITATIS MARIAE CURIE-SKŁODOWSKA

REDAKTORZY NACZELNI SEKCJI

A	MATHEMATICA	Stanisław Prus
AA	CHEMIA	Jacek Goworek
B	GEOGRAPHIA, GEOLOGIA ETC.	Ewa Skowronek
F	HISTORIA	Joanna Sobiesiak
FF	PHILOLOGIAE	Monika Gabryś-Sławińska
G	IUS	Małgorzata Łuszczżyńska
H	OECONOMIA	Robert Zajkowski
I	PHILOSOPHIA – SOCIOLOGIA	Lesław Hostyński
J	PAEDAGOGIA – PSYCHOLOGIA	Ryszard Bera
K	POLITOLOGIA	Maria Marczevska-Rytko
M	BALCANIENSIS ET CARPATHIENSIS	Waldemar Paruch
N	EDUCATIO NOVA	Małgorzata Karwatowska

ANNALES

UNIVERSITATIS MARIAE CURIE-SKŁODOWSKA

SECTIO J

PAEDAGOGIA-PSYCHOLOGIA

Człowiek wobec wyzwań rozwojowych,
edukacyjnych i cywilizacyjnych oraz sytuacji trudnych

Redaktor naukowy
Anna Tychmanowicz

VOL. XXXIV, 2

2021

UNIwersytet Marii Curie-Skłodowskiej
ISSN 0867-2040

EDITOR-IN-CHIEF/REDAKTOR NACZELNY
RYSZARD BERA

DEPUTY EDITOR-IN-CHIEF/ZASTĘPCA REDAKTORA NACZELNEGO
MAŁGORZATA KUŚPIŃ

SECRETARY/SEKRETARZE REDAKCJI
ANNA TYCHMANOWICZ
JOANNA WIERZEJSKA

EDITORIAL BOARD/KOMITET REDAKCYJNY
ELŻBIETA KWIATKOWSKA, Uniwersytet Kardynała Stefana Wyszyńskiego, Polska
MIROSLAW LASKOWSKI, Akademia Sztuki Wojennej, Polska
KATARZYNA NOWOSAD, Uniwersytet Marii Curie - Skłodowskiej, Wydział Pedagogiki i Psychologii
GRZEGORZ SANECKI, Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie, Polska
RENATA TOMASZEWSKA, Uniwersytet Kazimierza Wielkiego w Bydgoszczy, Polska

SCIENTIFIC BOARD/RADA NAUKOWA
SARA BARROS ARAÚJO, Instituto Politécnico do Porto. Escola Superior de Educação, Portugalia
JERZY BRZEZIŃSKI, Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu, Polska
MARIA CHEPIŁ, Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie, Polska;
Państwowy Uniwersytet Pedagogiczny im. Ivana Franki w Drohobyczu, Ukraina
HAMIT COŞKUN, Abant İzzet Baysal University, Turcja
DARIUSZ DOLIŃSKI, SWPS Uniwersytet Humanistycznospołeczny, Polska
TADEUSZ GAŁKOWSKI, SWPS Uniwersytet Humanistycznospołeczny, Polska
JANNA GŁOZMAN, Lomonosov Moscow State University, Rosja
MARIA KIELAR-TURSKA, Akademia Ignatianum w Krakowie, Polska
MARIA LHOTOVA, University of South Bohemia in v Česká Budějovice, Czechy
CARMEN MORET-TATAY, Catholic University of Valencia „San Vicente Martir”, Hiszpania
JERZY NIKITOROWICZ, Uniwersytet w Białymstoku, Polska
MARIAN NOWAK, Katolicki Uniwersytet Lubelski Jana Pawła II, Polska
NELLA NYCZKAŁO, Narodowa Akademia Nauk Pedagogicznych Ukrainy w Kijowie, Ukraina
MARIA GABRIELLA PEDICONI, Università Degli Studi di Urbino, Urbino, Włochy
ANDRZEJ RADZIEWICZ-WINNICKI, Społeczna Akademia Nauk w Łodzi, Polska
STEFAN RAZIK, Uczelnia FOM w Hannoverze, Niemcy
NADIYA SKOTNA, Państwowy Uniwersytet Pedagogiczny im. Ivana Franki w Drohobyczu, Ukraina
BOGUSŁAW ŚLIWERSKI, Uniwersytet Łódzki, Polska
BEATA ZARZYCKA, Katolicki Uniwersytet Lubelski Jana Pawła II, Polska

The journal is published online and in printed version. Printed version is primary www.psych-ped.annales.umcs.pl

MANAGING EDITOR/OPRACOWANIE REDAKCYJNE
ANNA ADAMCZYK

COVER AND TITLE PAGES DESIGN/PROJEKT OKŁADKI I STRON TYTUŁOWYCH
JERZY DURAKIEWICZ

TYPESETTING/SKLAD I ŁAMANIE
MARCIN WACHOWICZ

ISSN 0867-2040

PUBLISHED BY WYDAWNICTWO UNIwersYTETU MARIi CURIE-SKŁODOWSKIEJ
20-031 Lublin, ul. Idziego Radziszewskiego 11, tel. (81) 537-53-04
e-mail: sekretariat@wydawnictwo.umcs.lublin.pl <http://www.wydawnictwo.umcs.eu>

Sales Department, Phone/Fax: 81 537-53-02
e-mail: wydawnictwo@umcs.eu

Spis treści

Table of Contents

MAGDALENA WASYLEWICZ, ANNA LENART
Poziom rozwoju mowy czynnej i biernej dzieci w wieku wczesnoszkolnym 9
The Level of Development of Language Production and Comprehension
in Early School Age Children

RYSZARD POLAK
Uczucia i emocje w pedagogice i psychologii Stefana Szumana 29
Feelings and Emotions in the Pedagogy and Psychology of Stefan Szuman

MONIKA BARYŁA-MATEJCZUK, GRZEGORZ KATA, WIESŁAW POLESZAK
Wrażliwość środowiskowa a inteligencje wielorakie uczniów szkół podstawowych.
Badania z wykorzystaniem polskiej wersji skali Highly Sensitive Child (HSC) 43
Environmental Sensitivity and Multiple Intelligences of Primary School Students:
Research Based on the Polish Version of the Highly Sensitive Child Scale (HSC)

JOANNA M. ŁUKASIK, KATARZYNA JAGIELSKA, ANNA MRÓZ, PAULINA KOPERNA
Creative Competence of Young People in the Perspective of Sustainable
Development 65
Kompetencja kreatywna młodzieży w perspektywie zrównoważonego rozwoju

ARLETA SUWALSKA
Transversal Competencies in Physical Education in the Finnish National Core
Curriculum 2014 for Basic Education 83
Kompetencje kluczowe w zakresie wychowania fizycznego w fińskiej podstawie
programowej z 2014 r. dla edukacji podstawowej

AGNIESZKA KULIK, EWELINA FRANČZYK
Psychoedukacja studentek psychologii a podejmowanie zachowań zdrowotnych 95
Psychoeducation of Female Psychology Students and the Dynamics of Their Health
Behaviour

KAMIL JANOWICZ, PAWEŁ CIESIELSKI

- Perspektywa czasu i wartości życiowe a zachowania studentów w okresie zawieszenia stacjonarnych zajęć dydaktycznych na początku pandemii SARS-COV-2 (COVID-19) 105
- Time Perspective and Life Values and Students' Behavior during Cancellation of Face-to-Face Teaching at the Beginning of the SARS-COV-2 (COVID-19) Pandemic

AGNIESZKA NOWOGRODZKA, BARTOSZ PIASECKI

- Zespół nadpobudliwości psychoruchowej z deficytami uwagi (ADHD) – rozpoznawanie nieadaptacyjnych schematów emocjonalnych i interwencje terapeutyczne 133
- Attention Deficit Hyperactivity Disorder (ADHD) – Recognition of Non-adaptive Emotional Patterns and Therapeutic Interventions

BARBARA ADAMCZYK

- O użyteczności kategorii nadziei w sytuacji wychowawczej dziecka wykorzystywanego seksualnie 145
- On the Usefulness of the Category of Hope in the Educational Situation of a Sexually Abused Child

ALEKSANDRA DUDA

- Samoocena i poczucie przężności a struktura potrzeb osób pochodzących z rodzin alkoholowych 159
- Self-esteem and a Sense of Resilience in Relation to Needs Structure of People in Alcoholic Families

AGATA BANAKIEWICZ, ANNA BEDNARCZYK, AGNIESZKA KULIK

- Wsparcie społeczne i dobrostan w chorobie Hashimoto u kobiet w okresie dorosłości 177
- Social Support and Well-being in Hashimoto Disease among Adult Women

WIOLETTA KARINA OZGA

- Cechy osobowości i kompetencje społeczne determinujące przynależność kobiet do grupy ofiar przemocy domowej 191
- Personality Traits and Social Skills Determining the Assignment Women to Domestic Violence Victims Group

MONIKA DACKA

- Czynniki warunkujące jakość życia kobiet w okresie średniej dorosłości – studium przypadku 205
- Factors Conditioning the Quality of Life of Women in Medium Adulthood – A Case Study

MAGDALENA KOLAŃSKA, OLEG GORBANIUK

- Wpływ reklam na postrzeganą wartość marki dla obrazu siebie konsumenta 221
- The Influence of Advertising on the Perceived Brand Value for Consumer's Self-image

---

PAVEL LARIONOV, KAROLINA MUDŁO-GLAGOLSKA	
Polish Adaptation of the Personal and General Belief in a Just World Scales	245
Polska adaptacja Skali Personalnej i Ogólnej Wiary w Sprawiedliwy Świat	
AGNIESZKA JAGIEŁŁO	
Aspiracje życiowe żołnierzy w kontekście wiary w grę o sumie zerowej	265
Life Aspirations in the Context of Faith in a Zero-Sum Game in the Group of Soldiers	
MARTA OSUCH	
Osobowościowe uwarunkowania poczucia stresu osób pracujących w zawodach trudnych i niebezpiecznych	281
Personality Factors Impacting Sense of Stress of People Working in Difficult and Dangerous Professions	

